

Innviðaráðuneytið
Sölvhólsgrötu 7
101 Reykjavík

Reykjavík 20. janúar 2023
Tilvísun: 2301128/0.7.6

Efni: Umsögn um drög að breytingum á reglugerð nr. 944/2020 er varða heilbrigðiskröfur fiskara.

Vísað er til draga að breytingu á reglugerð, nr. 944/2020, um skipstjórnar- og vélstjórnarréttindi á fiskiskipum, varðskipum og öðrum skipum, sem birt voru á samráðsgátt þann 30. desember 2022 (mál nr. 258/2022).

Almennar athugasemdir við reglugerðardrögin

Að mati Landhelgisgæslu Íslands er afar jákvætt að heilbrigðiskröfur sem gerðar eru skv. 27. gr. laga um áhafnir skipa nr. 82/2022 séu nánar útfærðar í reglugerð.

Landhelgisgæsla Íslands bendir þó á að orðanotkun er að mati stofnunarinnar óskýr, ljóst er að orðið „fiskari“ er tekið upp úr nýjum lögum um áhafnir skipa nr. 82/2022. Telur stofnunin það nýyrði óheppilegt og ekki til þess fallið að auka á skýrleika laganna né reglugerða settum með stoð í þeim.

Landhelgisgæsla Íslands bendir einnig á að brot á 1. mgr. 27. gr. laga um áhafnir skipa, nr. 82/2022, er fjallar um skyldu útgerðar til að tryggja að skipverji framvísi heilbrigðisvottorði, varðar stjórnvaldssekt skv. f. lið 1. mgr. 32. gr. og getur varðað refsingu skv. 34. gr. laga nr. 82/2022 um áhafnir skipa. Landhelgisgæsla Íslands telur skorta kröfu í reglugerðardrögunum um að skyldu þessari sé fylgt eftir með formlegri skráningu. Stofnunin bendir á að skv. 2. mgr. 30. gr. laga nr. 82/2022 er Samgöngustofu, Landhelgisgæslu Íslands og öðrum eftirlitsaðilum heimilt að nota lögskráningarkerfi sjómanna til eftirlits. Því telur stofnunin rökrétt að heilbrigðisvottorð séu skráð í lögskráningarkerfið til þess að auðvelda eftirlit með heilbrigðiskröfum.

Landhelgisgæsla Íslands telur mikilvægt að gerð sé krafa í reglugerðinni um að Samgöngustofa haldi utan um heilbrigðisvottorð í lögskráningarkerfi sjómanna og að útgerðum sé gert að skila viðeigandi vottorðum til Samgöngustofu. Það mun reynast erfitt fyrir Landhelgisgæslu Íslands og Samgöngustofu, sem ætlað er að hafa eftirlit með lögum nr. 82/2022 og reglugerðum settum á grundvelli þeirra, að fylgja heilbrigðiskröfum eftir ef ekki er gerð krafa um að haldið sé utan um upplýsingar þeim tengdum með skráningu til Samgöngustofu.

Athugasemdir við einstök atriði í reglugerðardrögunum:

Athugasemd við 2. gr.

Við 1. gr. bætist ný málsgrein, svohljóðandi: *Markmið þessarar reglugerðar er jafnframt að tryggja að fiskarar uppfylli skilyrði um sjón, heyrn og aðrar heilbrigðiskröfur.*

Landhelgisgæsla Íslands bendir á að reglugerðardrögin gera eingöngu ráð fyrir heilbrigðiskröfum *fiskara* en 27. gr. laga nr. 82/2022 er varðar heilbrigðiskröfur tekur hins vegar til allra skipverja, m.a. skipverja á farþega- og flutningaskipum sbr. 2. mgr. 27 gr. auk varðskipa og annarra skipa sbr. 3. mgr. 27. gr. laganna.

Stofnunin telur óheppilegt að fyrirhugaðar breytingar á reglugerðinni varði aðeins heilbrigðiskröfur gerðar til *fiskara* en ekki allra skipverja sem 27. gr. laga nr. 82/2022 er ætlað að ná til og leggur til að orðalag reglugerðardraganna sé endurskoðað með það í huga.

Athugasemdir við 4. gr.

í stafliðum A.-C.

A. Á eftir 21. gr. reglugerðarinnar kemur ný grein, 21. gr. a. er varðar heilbrigðisvottorð

Landhelgisgæsla Íslands vísar til athugasemda við 2. gr. og bendir á að 4. gr. nær aðeins til „réttindamanna“ sem starfa á fiskiskipi og annarra „fiskara“.

Stofnunin bendir á að óheppilegt er að fyrirhugaðar breytingar á reglugerðinni varði aðeins heilbrigðiskröfur gerðar til *fiskara* en ekki allra skipverja sem 27. gr. laga nr. 82/2022 er ætlað að ná til og leggur til að orðalag reglugerðardraganna sé endurskoðað með það í huga.

B. Gerður er greinarmunur á *réttindamönnum* sem starfa á fiskiskipi og öðrum *fiskurum*.

Ljóst að hugtakinu „*fiskari*“ er ætlað að ná yfir hvern þann sem starfar eða er ráðinn til vinnu á fiskiskipi, þ.m.t. þau sem eru ráðin upp á aflahlut samkvæmt 9. tl. 2. gr. laga um áhafnir skipa, nr. 82/2022.

Landhelgisgæsla Íslands bendir á að hugtakið „*réttindamaður*“ er hins vegar ekki skilgreint, hvorki í lögum nr. 82/2022 né reglugerð nr. 944/2020 sem til stendur að breyta. Samhengisins vegna má gera ráð fyrir að hugtakinu „*réttindamenn*“ sé aðeins ætlað að eiga við um skipstjórnar- og vélstjórnarmenn, en þar sem ætlunin er að víkka gildissvið reglugerðarinnar til allra *fiskara*, ekki aðeins skipstjórnar- og vélstjórnarmanna, er að mati stofnunarinnar afar mikilvægt að huga að skýrleika í hugtakanotkun. Á það sérstaklega við þar sem orðið *réttindamaður* er almennt ekki notað í reglugerðinni heldur er vísað til skipstjórnar- og vélstjórnarmanna.

Breytingartillaga:

Landhelgisgæsla Íslands leggur til að orðalagi sé breytt, þannig að í stað orðsins „*réttindamenn*“ sé alls staðar í reglugerðardrögunum vísað til „*skipstjórnar- og vélstjórnarmanna*“.

- C. Í 4. mgr. 4. gr. reglugerðardraganna er gert ráð fyrir því að réttindamaður sem starfar á fiskiskipi sem er styttra en 24 metrar að lengd og er að jafnaði á sjó í minna en þrjá daga skuli leggja fram vottorð um að skilyrðum sé uppfyllt skv. I viðauka á að minnsta kosti fimm ára fresti til útgerðar eða skipstjóra fiskiskips.

Landhelgisgæsla Íslands bendir á að þetta er ekki í samræmi við 4. mgr. 27. gr. laga nr. 82/2022 þar sem skýrt er kveðið á um að *skipverjum á fiskiskipum, varðskipum og öðrum skipum sem eru styttri en 24 metrar að skráningarlengd og halda út skemur en þrjá daga ber ekki að leggja fram vottorð*. Ljóst er einnig af orðalagi 1. mgr. sömu greinar að útgerð ber ekki að gera kröfu um að skipverjar á skipum leggi fram vottorð um að þeir uppfylli skilyrði um sjón og heyrn og aðrar heilbrigðiskröfur ef um er að ræða skip styttri en 24 metrar að skráningarlengd sem halda út skemur en þrjá daga.

Stofnunin telur því ekki vera lagastoð til staðar fyrir kröfu um framlagningu *vottorðs um að skilyrðum sé uppfyllt skv. I viðauka á að minnsta kosti fimm ára fresti* vegna skipverja sem starfa á fiskiskipi sem er styttra en 24 metrar að lengd og er að jafnaði á sjó í minna en þrjá daga.

Breytingartillögur:

Landhelgisgæsla Íslands leggur til að annað hvort sé umræddri kröfu 4. mgr. 4. gr. um framlagningu vottorða vegna skipverja sem starfa á fiskiskipi sem er styttra en 24 metrar að lengd og er á sjó í minna en þrjá daga, eytt út úr reglugerðardrögunum þar sem hana skortir lagastoð *eða*

breyting sé gerð á 4. mgr. 27. gr. laga nr. 82/2022 til þess að tryggja að lagastoð sé til staðar fyrir umræddri kröfu 4. mgr. 4. gr. reglugerðardraganna.

Athugasemdir við III Viðauka

(í stafliðum A.-B.)

- A. Kröfur um heilbrigðisvottorð skv. III viðauka eiga einungis við um aðila starfandi á fiskiskipum, en ná ekki til allra skipverja sem lög um um áhafnir skipa nr. 82/2022 ná yfir, sbr. 27. gr. laganna.

Landhelgisgæsla Íslands vísar til fyrri athugasemda við 2. og 4. gr. (A. lið) og leggur til að orðalag sé endurskoðað með þær í huga.

- B. Misvísandi orðalag, 1. tl.

Í 1. tl. III viðauka er vísað til þess að viðaukinn gildi um heilbrigðisskilyrði *fiskimanna*, annarra en *skipstjórnarmanna og vélstjórnarmanna*.

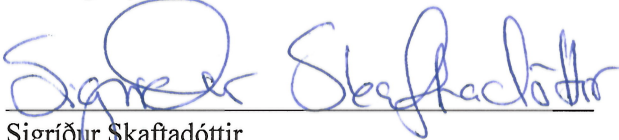
Telur stofnunin þetta orðalag eðlilegra og þjálla en nýyrðið „*fiskari*“. Hér er einnig vísað til *skipstjórnarmanna og vélstjórnarmanna* í stað þess að orðið „*réttindamenn*“ sé notað, sbr. athugasemd við 4. gr. (B. lið)

Það er að mati Landhelgisgæslu Íslands jákvætt að heilbrigðiskröfur skv. 27. gr. laga um áhafnir skipa, nr. 82/2022 séu nánar útfærðar í reglugerð. Með vísan til framangreinds telur stofnunin þó mikilvægt að ofangreindar breytingar séu gerðar á reglugerðardrögunum.

Stofnunin telur enn fremur afar mikilvægt að bætt sé við kröfu í reglugerðina um að Samgöngustofa haldi utan um heilbrigðisvottorð í lögskráningarkerfi sjómanna og að útgerðum sé gert að skila viðeigandi vottorðum til Samgöngustofu.

Sé þess óskað eru fulltrúar stofnunarinnar reiðubúnir að koma á fund innviðaráðuneytisins og fara nánar yfir efni umsagnarinnar

Virðingarfyllst,

Sigríður Skaftadóttir
Lögfræðingur